

## Laatua lakeuksien lapsille ja nuorille! – toimenpideoasio: Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

Päätavoite I: Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi lisääntyy						
	Alatavoite	Toimenpide	Mittari/Toteutuminen	Aika- taulu	Toimija/ toteuttaja(t)	Seuranta, arviointi, ohjaus
1.	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin mahdollistaminen ja tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhtenäistetään maakunnan päihdepalveluja lapsille ja nuorille</li> <li>• Mahdollistetaan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut lapsille ja nuorille</li> <li>• Varmistetaan lasten ja nuorten elintapaohjauksen saataavuus</li> <li>• Yhtenäistetään suunterveydenhuollon toimintamalleja</li> <li>• Mahdollistetaan lasten ja nuorten pääsy kulttuuripalveluihin taloudellisesta tai sosiaalisesta asemasta riippumatta (esim. Kaikukortti, palveluseteli tmv.)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lasten ja nuorten päihdepalveluita tarjoavien alueiden määrän kasvu</li> <li>• Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden lisääntyminen ja asiakasmäärät</li> <li>• Kouluterveyskyselyt</li> <li>• Erikoissairaanhoidon kävijämäärät ja konsultaatiot</li> <li>• Elintapaohjauksen kokonaisvaltaisuus, seurattavissa kouluterveyskyselyistä</li> <li>• Suunterveydenhuolto, seurattavissa kouluterveyskyselyistä</li> <li>• Kaikukortin ja palvelusetelien käyttäjämäärät (liikunta, kulttuuripalvelut)</li> </ul>	2022–2025	<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela)</p>	Kerran valtuustokaudessa suunnitelman arviointi ja päivittäminen
2.	Huoltajuutta ja vanhemmuutta tuetaan riittävästi	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhtenäistetään kasvatusta ja perheneuvolatoimintaa</li> <li>• Yhtenäiset toimintamallit KAPENE:ssa Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä</li> <li>• Mahdollistetaan matalan kynnyksen kohtaamis- ja vertaistukipaikkoja</li> <li>• Yhtenäistetään ja mahdollistetaan eropalveluiden saataavuus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhtenäiset toimintamallit KAPENE:ssa Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä</li> <li>• Mahdollistetaan matalan kynnyksen kohtaamis- ja vertaistukipaikkoja</li> <li>• Yhtenäistetään ja mahdollistetaan eropalveluiden saataavuus</li> <li>• Tarjotaan palveluita haasteellisessa asemassa oleville</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela)</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Tarjotaan palveluita haasteellisessa asemassa oleville</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Perhekeskustoiminnan yhteydessä olevat kohtaamispaikat</li> <li>• Matalan kynnyksen eropalveluita saatavilla (esim. parisuhdepalvelut)</li> <li>• Palveluohjauksen toimivuus ja asiakaskokemukset</li> </ul>		<p>seurakunnat, Kela)</p> <p>Tekninen toimi</p>	
3.	<p>Palvelut ovat oikea-aikaiset, oikein kohdennetut ja yhdenvertaiset</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhtenäinen perhekeskus-toimintamalli on alueella käytössä</li> <li>• Otetaan käyttöön sähköisiä palveluita, ml. sähköinen perhekeskus</li> <li>• Vahvistetaan erikoissairaanhoidon tukea perustasolle (esim. konsultaatiot)</li> <li>• Yhtenäistetään ja juurrutetaan alueelle yhtenäinen opiskeluhoitomalli</li> <li>• Yhdenmukaistetaan lastensuojelupalvelut alueella</li> <li>• Varmistetaan taiteen perusopetuksen saatavuus kunnissa (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Perhekeskukset toimivat yhtenäisen mallin mukaisesti</li> <li>• Perhekeskuksissa yhtenäinen asiakas- ja palveluohjaus</li> <li>• Erikoissairaanhoidon lähetemäärät</li> <li>• Maakunnallinen opiskeluhoitomalli on käytössä</li> <li>• Lapset, nuoret ja lapsiperheet ovat tietoisia palveluista (brändäys/mainostaminen)</li> <li>• Asiakasmittauksen toteutuminen lastensuojelussa</li> <li>• Lastensuojelun asiakkaiden määrä</li> <li>• Taiteen perusopetusta järjestävät kunnat/opintotarjonta (EP-liitto) sekä opiskelijamäärät</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela)</p>	
4.	<p>Lapsilla, nuorilla ja lapsiperheillä on turvallinen elinympäristö</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Laajennetaan MARAK-toimintamallin käyttöä alueella</li> <li>• Laajennetaan Ankkuri-toimintaa alueella</li> <li>• Käytössä alueella on lapsivaikutusten arviointi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ankkuri-toimintaa käyttävien kuntien määrä (Esim. konsultointien määrä)</li> <li>• MARAK-toiminnan käyttö - Lapsivaikutusten arviointia käyttävien kuntien määrä</li> <li>• Kiusaamista ja syrjimistä ehkäisevien toimintamallien käyttö</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto.</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>Ehkäistään kiusaamista aktiivisesti arjessa käytössä olevia toimintamalleja levittämällä</li> </ul>			<p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela, poliisi)</p>	
--	--	--	--	--	--	--

### Päätavoite II: Osallisuus vahvistuu

	Alatavoite	Toimenpide	Mittari/Toteutuminen	Aika-taulu	Toimija/Toteuttajat(t)	Seuranta, arviointi, ohjaus
1.	Osallisuus on organisoitua ja johdettua	<ul style="list-style-type: none"> <li>Luodaan osallisuussuunnitelma ja sen toteutumista seurataan</li> <li>Nimetään henkilö osallisuuden organisointiin ja johtamiseen</li> <li>Mahdollistetaan nuorisovaltuustojen toiminta</li> <li>Mahdollistetaan maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminta</li> <li>Toteutetaan perusopetuksen opetussuunnitelmassa yrittäjämäinen toimintatapa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Osallisuussuunnitelma on olemassa ja vastuuhenkilö nimetty</li> <li>Osallisuussuunnitelman toteutumista seurataan</li> <li>Toimivat nuorisovaltuustot kunnissa</li> <li>Maakunnallinen nuorisovaltuusto toiminnassa</li> <li>Yrittäjämäinen toimintatapa: Lukuvuosittainen arviointi</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela, nuoret) -kunnat</p>	
2.	Lapsia ja nuoria kuullaan sekä arvostetaan	<ul style="list-style-type: none"> <li>Käytetään lapsivaikutusten arviointia alueella</li> <li>Mahdollistetaan lapsiparlamentit kunnissa</li> <li>Kuullaan aktiivisesti nuorisovaltuutettuja ja muita nuoria</li> <li>Mahdollistetaan perhekeskusten asiakasraatien toiminta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Aktiivisesti lapsivaikutusten arviointia käyttävien kuntien määrä</li> <li>Lapsiparlamenttien määrä alueella</li> <li>Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeuden toteutuminen lautakunnissa (Nuva ry vastuullinen nuorisovaltuusto sertifikaatti)</li> <li>Asiakasraatien lukumäärä (lasten ja nuorten palvelut)</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mahdollistetaan osallisuuteen tarkoituksenmukaisia tiloja, kanavia ja keinoja</li> <li>• Huomioidaan lasten ja nuorten mielipiteet heitä koskeissa asioissa</li> <li>• Huomioidaan kulttuurihyvinvointi nuorivaltuustoissa ja Lasten parlamentissa (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Käytössä olevat osallisuutta tukevat tilat, keinot ja kanavat (mielipiteen kartoittaminen)</li> <li>• Lapsille ja nuorille suunnatut tiedotuskanavat</li> <li>• Lapset ja nuoret mukana kokonaisvaltaisesti kehittämisessä (tilat, palvelut, kulttuuripalvelut)</li> </ul>		(esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela, nuoret ja lapset)	
3.	Osallisuus on esteetöntä	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Huomioidaan palveluissa esteettömyys (esim. digitaaliset palvelut)</li> <li>• Käytetään ja mahdollistetaan myös matalan asiakasohjauksen keinoja (esim. Apua-nappi)</li> <li>• Käytetään ja mahdollistetaan moninaisia osallisuuskanavia</li> <li>• Mahdollistetaan harrastaminen kaikille</li> <li>• Huomioidaan kielelliset ja kulttuuriset tekijät</li> <li>• Mahdollistetaan monipuoliset kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille</li> <li>• Mahdollistetaan taiteen perusopetukseen osallistuminen taloudellisesta tai sosiaalisesta asemasta riippumatta (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Digitaalisia ja sähköisiä palveluita on saatavilla (esim. Apua-nappi, chat)</li> <li>• Osallisuuskanavat (esim. kyselyt, some-kanavat) - monikielisiä palveluita tarjolla haasteellisessa asemassa oleville palvelut ovat saavutettavia</li> <li>• Harrastuneisuuden lisääntyminen (Harrastamisen Suomen-malli)</li> <li>• Kulttuuripalveluiden käyttäjämäärät ja lapsille ja nuorille suunnatut palvelut</li> <li>• Taiteen perusopetuksen oppilasmäärät ja opetustunnit</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela)</p> <p>Tekninen toimi ICT-palvelut</p>	

**Päätavoite III: Lasten ja nuorten kanssa toimivien tahojen yhteistyö lisääntyy**

	<b>Alatavoite</b>	<b>Toimenpide</b>	<b>Mittari/Toteutuminen</b>	<b>Aikataulu</b>	<b>Toimija/Toteuttajat(t)</b>	<b>Seuranta, arviointi, ohjaus</b>
--	-------------------	-------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------------	------------------------------------

1.	Hallintorajat ylittävään yhteistyöhön, avoimuuteen ja tiedonkulkuun on sitouduttu	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Pidetään yllä aktiivisesti maakunnallisia LAPE-yhteistyöryhmiä</li> <li>• Pidetään yllä aktiivisesti moniammatillista/-alaista yhteistyötä kuntien kanssa hyvinvointialueella</li> <li>• Selkeytetään ja vakiinnutetaan tiedonkulun kanavia</li> <li>• Huomioidaan kulttuurihyvinvointi kuntien hyvinvointisuunnitelmissa ja/tai kulttuurikasvatussuunnitelmissa (EP-liitto)</li> <li>• Huomioidaan kulttuurihyvinvointi ennalta ehkäisevissä ja korjaavissa toimissa sote-palveluissa (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhteistyöryhmien kokoonpanojen monipuolisuus (eri tahot edustettuina)</li> <li>• Kunnissa toimivat LAPE-ryhmät</li> <li>• Yhteistyön rajapinnat huomioivia työryhmiä on olemassa (Esim. sote + kunnat)</li> <li>• Tiedonkulun kanavat, tiedottamisen määrä</li> <li>• Työryhmien kokousten osallistujamäärät, keskitetyn tiedottamisen määrä ja kanavat (EP-soteuudistus)</li> <li>• Henkilökuntapalaute</li> <li>• Kulttuurikasvatuksen näkökulmien huomioiminen suunnitelmissa (ja kuinka huomioitu)</li> <li>• Kulttuuristen näkökulmien huomioiminen sote-palveluissa (ja kuinka huomioitu)</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela)</p> <p>Tekninen toimi ICT-palvelut</p> <p>Ohjaamo-toiminta</p>	
2.	Toimintamallit ja palvelut ovat kokonaisvaltaisia sekä lapsi-, nuori- ja perhelähtöisiä	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Käytetään perhekeskustointimallia alueen perhekeskuksissa</li> <li>• Huomioidaan perheet palveluissa kokonaisvaltaisesti</li> <li>• Jalkautetaan monialaiset palvelut lasten, nuorten ja perheiden saataville</li> <li>• Mahdollistetaan monialaisten palveluiden saatavuus lapsille ja nuorille oppilaitoksessa</li> <li>• Luodaan ja käytetään yhteisestä Huoli-polkua</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Perhekeskuksilla toimivat johtoryhmät</li> <li>• Perhekeskusmallin mukaan toimivat perhekeskukset</li> <li>• Lasten, nuorten ja heidän läheistensä kokonaisvaltainen huomiointi toimintamalleissa ja palveluissa</li> <li>• Asiakaspalautteet</li> <li>• Oppilaitosten opiskeluhoollon saatavuus tasapuolisesti ympäri maakuntaa</li> <li>• Sosiaali- ja terveystoimijoiden koulu- päiväkot-, oppilaitosvierailut</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela, lapset ja nuoret)</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Osallistutaan Suomen suurimpaan Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelmaan (EP-liitto)</li> <li>• Huomioidaan lasten ja nuorten näkökulma kulttuuripalveluissa ja pyydetään palautetta lapsilta ja nuorilta (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Huoli-polku on otettu käyttöön - Lasten ja nuorten kirjastoaineistojen lainausmäärät</li> <li>• Palautteiden määrä ja sisältö</li> </ul>			
3.	Yhteistyön, toiminnan, palveluiden ja osaamisen kehittämisen on tarkoituksenmukaista ja tavoitteellista	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organisoidaan ja seurataan yhteistyötä ja kehittämistä maakunnan tasolla</li> <li>• Mahdollistetaan yhteiset koulutuspäivät alueen ajankohtaisten teemojen mukaan</li> <li>• Juurrutetaan ja laajennetaan hyväksi todetut käytänteet ja toimintatavat koko alueen käyttöön</li> <li>• Huomioidaan TEA-viisari kulttuuripalveluiden tavoitteellisen kehittämisen välineenä (EP-liitto)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Yhteiset arviointikäytänteet on sovittu ja seurantaorganisaatio/vastuhenkilö on nimetty</li> <li>• Koulutukset on suunniteltu alueelle yhtenäisesti</li> <li>• Osallistujamäärät, tarpeiden esiintuominen</li> <li>• Yhteisten toimintatapojen jakaminen ja käyttö alueella</li> <li>• Asiakaspalautteet</li> <li>• TEA-viisarin hyödyntäminen tiedolla johtamisessa ja palveluiden kehittämisessä kunnissa</li> </ul>		<p>Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä sivistystoimen henkilöstö ja johto</p> <p>Muut lapsi- ja nuorisotoimijat (esim. oppilaitokset, järjestöt, seurakunnat, Kela, lapset ja nuoret)</p>	